

وضعیت بازار آجیل ها و میوه های خشک اروپا

عامل اصلی افت صادرات پسته از ایران به کشورهای عضو اتحادیه اروپا مربوط به کیفیت پسته صادراتی است. اروپایی ها از بین حجم زیاد خشکباری که به قاره شان ارسال می شود، محصولی را که کیفیت لازم را داشته باشد برمی گزینند.

در گزارش های منتشره در نشریات مختلف انجمن پسته ایران مکرراً به بحث کیفیت و بهداشت مواد غذایی صادراتی خصوصاً پسته به کشورهای عضو اتحادیه اروپا پرداخته شده است.

به هر روی، حجم پسته ای که در حال حاضر از ایران به اتحادیه اروپا می رود حجم قابل توجهی در مقایسه با سایر خشکبار وارداتی به اتحادیه اروپا به حساب نمی آید. به نظر می رسد در چنین شرایطی کالاهای جانشین پسته نقش اساسی در تامین نیاز مصرف کنندگان بازی کنند. در زیر تحلیلی از وضعیت بازار آجیل ها و میوه های خشک در اروپا که از وبسایت مرکز ترویج واردات به اروپا به آدرس www.cbi.eu استخراج شده است، جهت اطلاع اعضا انجمن ارائه می گردد.

مترجم: الهام نوذری

آجیل ها از این حیث که سرشار از منابع با ارزش انرژی، پروتئین، انواع روغن ها، مواد معدنی و ویتامین ها هستند، در سبد غذایی مردمان اکثر کشورها جایگاه خاصی دارند.

میوه های خشک در کنار آجیل ها، به دلیل دارا بودن اکثر ارزش های غذایی میوه های تازه در گروه محصولات غذایی سالم و ارزشمند قرار می گیرند.

به دلیل تمایل روز افزون اروپایی ها به مصرف آجیل ها و میوه های خشک و گسترش بازارهای مصرف در کشورهای این اتحادیه، تحلیل کمی و کیفی بازار خوراکی هایی از این دست، اهمیت ویژه ای دارد.

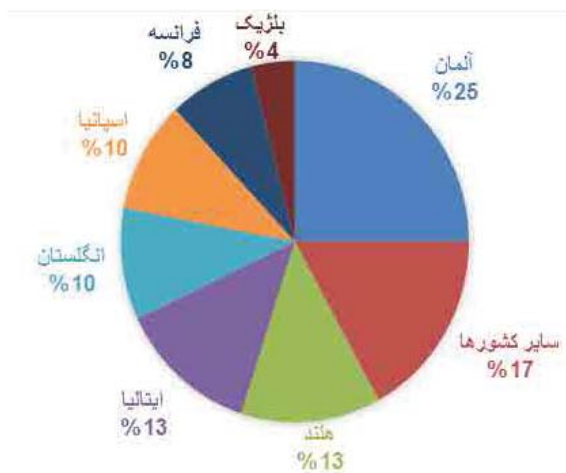
شایان ذکر است که در سال ۱۳۷۶ شمسی مقدار ۸۶ هزار تن پسته از ایران به اتحادیه اروپا صادر شده، اما پس از این تاریخ مقدار صادرات به شدت افت کرده است.

به طوری که پسته صادر شده از ایران به اتحادیه اروپا در سال ۱۳۹۱ حدود ۱۶ هزار تن بوده که بیشترین مقدار طی ۴ ساله گذشته محسوب می شود.

آجیل ها و میوه های خشک در اروپا

علاقمندی اروپایی ها به مواد غذایی سالم تر و ارزشمندتر باعث شده که مصرف آجیل ها و میوه های خشک، موقعیتی عالی در بازار اروپا پیدا کند. طبق آمار ارائه شده، کشور آلمان بزرگترین وارد کننده آجیل و میوه خشک از نظر ارزش قیمتی به اروپا است و در سال ۲۰۱۴ تقریباً ۲۵ درصد از سهم واردات این مواد خوراکی را به خود اختصاص داده است. پس از آن هلند ۱۳ درصد، ایتالیا ۱۲ درصد و انگلستان ۱۰ درصد از سهم واردات را از نظر ارزش قیمتی به خود اختصاص داده اند (نمودار ۱).

تقریباً ۴۰ درصد از واردات این محصولات به کشورهای اروپایی از کشورهای آمریکا و ترکیه است. در این بین اسپانیا و هلند بزرگ ترین صادر کننده های اروپایی آجیل ها و میوه های خشک هستند.

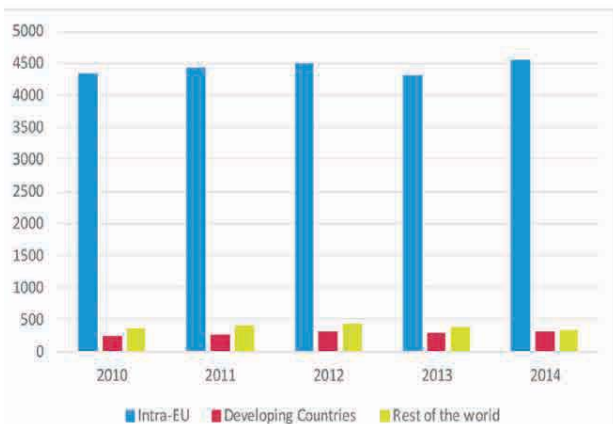

نمودار ۱- سهم هر یک از کشورهای اروپایی از واردات آجیل ها و میوه های خشک به لحاظ ارزش قیمتی

واردات عمده درون اتحادیه اروپا هم شامل صادرات مجدد (به طور مثال بادام زمینی از هلند) و هم صادرات محصولات تولیدی همان کشور است (به طور مثال بادام از اسپانیا). شرکت های اصلی تجارت خشکبار در اروپا عبارتند از: سی جی هاکنینگ و سانز (CG Hacking & sons)، رومولد، وینتر و کونین (Rhumveld, Winetr & konijn)، بارو، لین و بالارد (Barrow, Lane & Ballard) و آمبروود تریدینگ (Amberwood Trading).

وضعیت صادرات آجیل ها و میوه های خشک از اروپا

صادرات آجیل ها و دانه های خشک (شامل تجارت در داخل مرزهای اروپا و به خارج) از سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۴ از نظر ارزشی ۶,۵ درصد رشد داشته و به ۷,۶ میلیارد یورو رسیده است. این در حالی است که به لحاظ حجمی، صادرات این محصولات ۱,۲ درصد رشد را نشان می دهد و به ۵,۲ میلیون تن رسیده است. تقریباً ۹۰ درصد مجموع صادرات از اروپا شامل داخل مرزها و اتحادیه تجارت آزاد اروپا می شود (نمودار ۳).

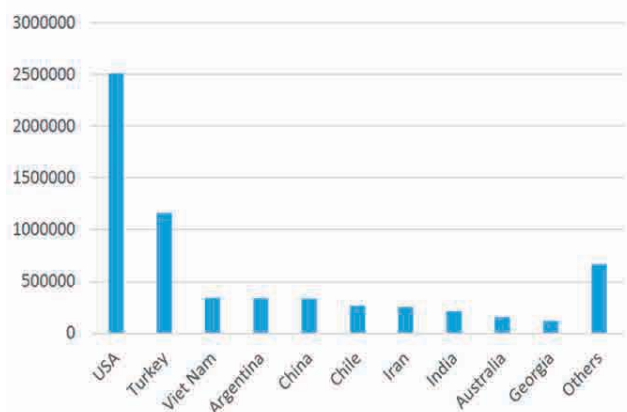
نمودار ۳- صادرات آجیل ها و میوه های خشک از اروپا. ستون های آبی رنگ نشان دهنده فروش در داخل اروپا ستون های قرمز رنگ معرف صادرات به کشورهای در حال توسعه و ستون های سبز رنگ نمایش گر صادرات از اروپا به سایر کشورهای دنیا است. (بر حسب هزار تن)

۳ کشور هلند، اسپانیا و آلمان مهمترین کشورهای صادر کننده هستند و ۵۵ درصد از صادرات را به خود اختصاص داده اند (نمودار ۴).

البته قابل ذکر است که آلمان و هلند به عنوان کشورهای صادرات مجدد تلقی می شوند. ۵۰ درصد از صادرات مجدد هلند به بادام هندی و بادام زمینی اختصاص دارد و آلمان بادام را مجدداً صادر می کند و در این بین بیشترین کالای

وضعیت واردات آجیل ها و میوه های خشک به اروپا

مجموع کل واردات آجیل ها و میوه های خشک به اتحادیه اروپا به میزان ۷,۹ درصد از نظر ارزشی و ۱,۲ درصد از نظر حجم واردات در سال ۲۰۱۴ نسبت به سال ۲۰۱۰ میلادی رشد داشته است. بطوری که در سال ۲۰۱۴، حدود ۸,۴ میلیون تن آجیل و میوه خشک که ارزشی معادل ۱۴,۸ میلیارد یورو دارند به این کشورها وارد شده است (نمودار ۲).

نمودار ۲- تامین کننده های اصلی آجیل ها و میوه های خشک اروپا در سال ۲۰۱۴ (بر حسب هزار یورو)

افزایش قیمت این محصولات باعث شده که حجم واردات رشد کمتری در مقایسه با رشد از نظر ارزشی داشته باشد. افزایش قیمت ها عمدتاً به علت کمبود این تولیدات در بازار اروپا است؛ چون طی سال های اخیر برداشت این محصولات کاهش داشته و همچنین تمرکز صادرکنندگان بر گسترش صادرات به کشورهای قبیل برزیل، روسیه، هند و چین بوده است. بازار آجیل ها و میوه های خشک در اتحادیه اروپا محدود به ۳ کشور عمده وارد کننده از قبیل آلمان، هلند و ایتالیا است، که حدود ۵۰ درصد از مجموع کل واردات آجیل ها و میوه های خشک را به خود اختصاص داده اند. ناگفته نماند نزدیک به ۶۰ درصد از واردات این محصولات از نظر ارزشی از ایالات متحده آمریکا (عمدتاً شامل بادام، گردو و ذغال اخته) و ترکیه (عمدتاً فندق، کشمش و زردآلوی خشک) می باشد. در بین کشورهای عضو اتحادیه اروپا، کشورهای لتونی و اسلواکی با ۱۶ درصد رشد و کشورهای فنلاند، رومانی و لیتوانی با ۱۵ درصد رشد بیشترین رشد را در واردات آجیل و میوه های خشک طی ۵ سال گذشته داشته اند.

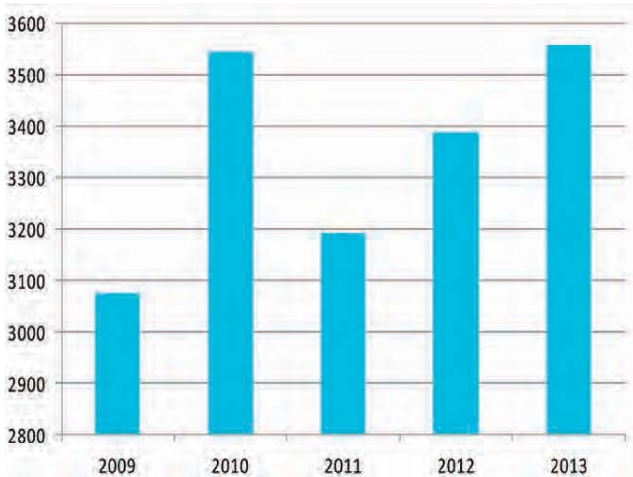
وضعیت تولید آجیل ها و میوه های خشک در اروپا

تولید آجیل ها و میوه های خشک بین سال های ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۳ و خصوصاً طی دو سال اول دچار نوسان بوده است؛ اما روند رو به رشدی طی سه سال گذشته داشته است و به حدود ۳,۵ میلیارد یورو در سال ۲۰۱۴ رسیده است (نمودار ۵).

حجم آجیل تولیدی در اتحادیه اروپا بیشتر از میوه های خشک است. به طوری که تولید آجیل ها در سال ۲۰۱۳ حدود ۷۲ درصد معادل ۲,۴ میلیارد یورو و تولید میوه های خشک ۲۸ درصد معادل ۰,۹ میلیارد یورو را به خود اختصاص داده اند.

حجم آجیل تولیدی در اتحادیه اروپا بیشتر از میوه های خشک است. به طوری که تولید آجیل ها در سال ۲۰۱۳ حدود ۷۲ درصد معادل ۲,۴ میلیارد یورو و تولید میوه های خشک ۲۸ درصد معادل ۰,۹ میلیارد یورو را به خود اختصاص داده اند.

کشورهای اسپانیا، هلند، انگلستان و ایتالیا مهمترین کشورهای تولید کننده و فرآوری کننده آجیل و میوه خشک هستند. شایان ذکر است که این تولیدات شامل دوباره بسته بندی کردن و در بعضی موارد برشته کردن تولیدات وارداتی نیز می باشد. باید توجه داشت که کشورهای اسپانیا، ایتالیا، فرانسه و یونان بزرگترین کشورهای تولید کننده اولیه هستند.

نمودار ۵- مجموع تولید آجیل ها و میوه های خشک در اروپا. (برحسب میلیون یورو)

صادراتی اسپانیا، بادام است. صادرات مجدد آلوی خشک از کشور اسلوانی طی ۵ سال گذشته بیشترین رشد را داشته است که این آلو از صربستان می آید.

همچنین کشورهای شرق اروپا و اسکانندیناوی بیشترین رشد صادرات را نشان می دهند. در سال ۲۰۱۴ مقاصد مهم صادرات از اروپا کشورهای سوئیس، آمریکا، نروژ و روسیه هستند. شایان ذکر است که بالاترین افزایش صادرات از اروپا طی ۵ سال گذشته به چین (عمدتاً گردو از رومانی)، مصر (عمدتاً بادام از اسپانیا)، آمریکا (عمدتاً بادام از اسپانیا) و فلسطین اشغالی (عمدتاً میوه های قندی از یونان و گردو از رومانی) انجام شده است. صادرات مجدد آلوی خشک از کشور اسلوانی طی ۵ سال گذشته بیشترین رشد را داشته است که این آلو از صربستان می آید. همچنین کشورهای شرق اروپا و اسکانندیناوی بیشترین رشد صادرات را نشان می دهند.

در سال ۲۰۱۴ مقاصد مهم صادرات از اروپا کشورهای سوئیس، آمریکا، نروژ و روسیه هستند. شایان ذکر است که بالاترین افزایش صادرات از اروپا طی ۵ سال گذشته به چین (عمدتاً گردو از رومانی)، مصر (عمدتاً بادام از اسپانیا)، آمریکا (عمدتاً بادام از اسپانیا) و فلسطین اشغالی (عمدتاً میوه های قندی از یونان و گردو از رومانی) انجام شده است.

نمودار ۴- سهم ارزش صادراتی آجیل و میوه های خشک از کشورهای اتحادیه اروپا در سال ۲۰۱۴